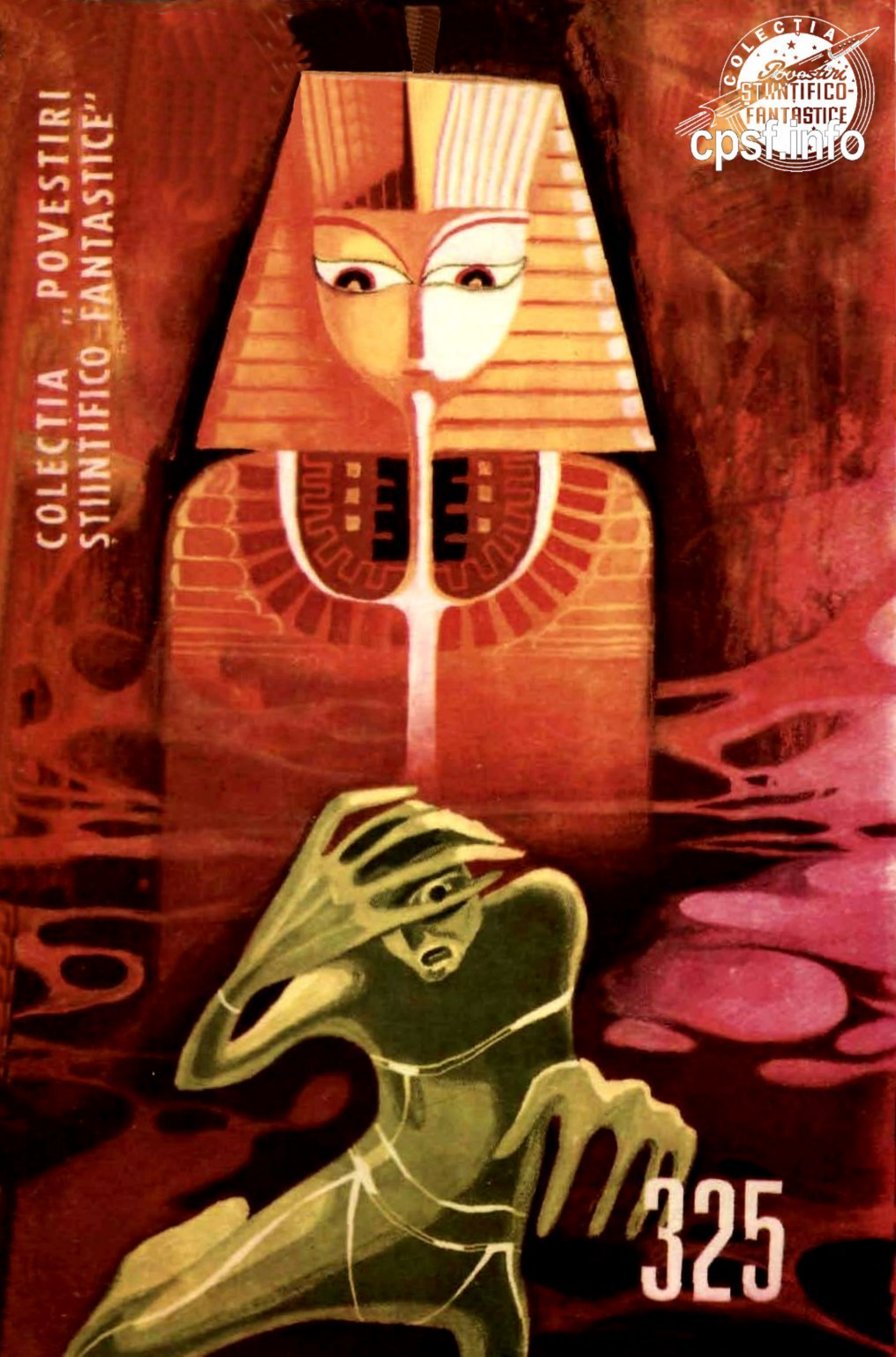

COLECTIA „POVESTIRI
ȘTIINTIFICO-FANTASTICE"
325

325

VICTOR ŞTEFĂNESCU

COSTINEŞTI

TAINA PIRAMIDEI FARAONULUI KEOPS

—

VICTOR SĂHLEANU

PARAPSIHOLOGIE ?

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN
Portret: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

VICTOR ŞTEFĂNESCU

Născut la 15 august 1920 în comuna Chitila, urmează liceul în Dobrogea. Atras de literatură, în timpul liber scrie versuri şi proză. In anul 1940 devine colaborator frecvent al revistei literare „Bărăganul" care apărea în Bucureşti sub conducerea scriitorului Tomescu-Baciu.

În paralel cu preocupările profesionale (este dispecer de producţie la o întreprindere industrială din Mangalia) lucrează în momentul de faţă la un roman consacrat presupusei civilizaţii lemuriene.

Colecţia „POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Ştiinţa şi Tehnica
Anul XIV
1 iunie 1968

VICTOR ŞTEFĂNESCU

TAINA PIRAMIDEI FARAONULUI KEOPS

1

Cum să încep relatarea acestei serii de întîmplări ? Fantasticul îmbracă realitatea mult prea intim pentru a nu lăsa impresia că-i vorba, pur şi simplu, de imaginaţie. Şi cu toate acestea, ele nu numai că sînt legate, în cea mai mare măsură, de începuturile istoriei şi chiar de preistoria omenirii, dar au fost trăite, clipă de clipă şi zi de zi, de oameni ai epocii noastre, printre care şi eu. Rolul meu secundar, de figurant mai degrabă, nu m-a împiedicat să fiu martor, să iau parte, mai mult ori mai puţin, la desfăşurarea lor. Cu toate acestea, astăzi, cînd îmi amintesc de ele, îmi pare că nu-i vorba decît de un vis. Pe de o parte însă, eroii întîmplărilor sînt prietenii mei. Pe de altă parte, stau mărturie acele file de maculator, aşternute cu slova mea rondă, măruntă şi puţin cam neglijentă.

În sfîrşit ! Las comentariile în seama cititorului şi încep prin a reproduce textul conţinutului filelor despre care am amintit mai sus.

Iată-l :

*

„Evenimentele sînt redate de regina Hinytsonu, soră şi soţie a faraonului Dadufri, şi de preotul Neferti..."

„Acesta este Egiptul anului 544 de la Narmer...[1]*"*

„In timp ce tînărul şi frumosul prinţ Hufu[2] *călătoreşte prin ţară însoţit de suita lui, trecînd fugar de la o iubită la alta, tatăl său, războinicul faraon Snofru*[3]*, cade victimă uneltirilor castei preoţeşti. Lupta pentru putere devine din ce în ce mai ascuţită. De o parte conspiră preoţii, care urmăresc desfiinţarea monarhiei*

[1] Faraonul Narmer, cunoscut mai ales sub denumirea grecească : Menes, e considerat ca primul rege egiptean. Domneşte către anul 3200 î.e.n.

[2] Numele egiptean al faraonului Keops.

[3] Primul faraon al dinastiei a IV-a, părintele lui Keops.

și acapararea totală a puterii de stat, iar de cealaltă se împletesc intrigile dintre diferiții prinți ai casei regale, în general, și în special între Hetep-Heres, soția lui Snofru, și Kamoasit, fratele acestuia. În timp ce anarhia este în plină desfășurare, clocotul războiului civil se face auzit pe întreaga vale a fluviului sfînt, iar de la granițe sosesc vești îngrijorătoare. Unitatea țării este puternic amenințată, atît de luptele pentru putere, cît și de împărțirea armatei în tabere adverse. În această epocă de adînci frămîntări sociale, prințul Hufu, sprijinit de o parte a aristocrației și de șeful Casei Armatelor, prințul Ka-ennisut[4], se proclamă și este proclamat rege în Țara Marelui Hapi-Mu[5]. Nepăsătorul și petrecărețul prinț devine dintr-o dată conștient de marele său rol în aparatura statului, a cărui conducere îi este încredințată într-o epocă atît de grea. Cu ajutorul lui Ka-ennisut și al savantului Nacht, ultimul descendent al lui Imhotep[6], sfărîmă dîrzenia castei preoțești și pe cea a diferitelor case princiare, își asigură granițele împotriva dușmanilor din afară, după care trece la reorganizarea întregii aparaturi interne. Este începutul unei epoci noi, al unei epoci de înflorire. Toth[7] este la mare cinste. Savantul Nacht, devenit prim-sfetnic al faraonului Hufu, lucrează acuma, împreună cu discipolul său Hatshopsu, la proiectul Marii Piramide, «monument care să mărturisească mileniilor civilizația Țării Ta-Kemet»[8]. Proiectul este într-adevăr terminat, dar savantul Nacht se îmbolnăvește grav. În prezența magicianului Didi și a prințesei Hinytsonu, fiica regelui, pe care acesta obișnuia să o țină pe lîngă el, Nacht îl prezintă pe Hatshopsu lui Hufu".

„— Dacă eu mor, Hatshopsu este singurul în stare să termine monumentul început pentru tine, Hnum-Hufu, să fii fericit, bătrîn, sănătos! Hatshopsu s-a născut odată cu una dintre reîncarnările divinului Apis[9]; și Sefhetabui[10] l-a dăruit cu multă inteligență, el cunoscînd acum mai mult decît știu eu și toți învățații Țării Ta-Kemet la un loc. Este copil fără tată, al fericitei mame care l-a născut. El te va sluji cu credință pe tine, Hnum-Hufu! și el va duce la bun sfîrșit ceea ce mie nu-mi mai este îngăduit de zeii cei buni, care mă cheamă la ei..."

„A știut atunci oare marele rege Hufu, stăpîn al Egiptului de Sus și al Egiptului de Jos, că tînărul savant, care cu greu își putea lua privirea de la prințesa Hinytsonu, era de fapt fiul său? Poate că da, fiindcă pînă și cea mai mică trăsătură era a lui, cel de cu

---

[4] Fiu al lui Snofru.

[5] Denumirea egipteană a Nilului, în care „Hapi" înseamnă „Nil" iar „Mu" înseamnă „apă".

[6] Imhotep este considerat cel mai mare arhitect al Egiptului antic. Trăiește în timpul domniei faraonului Zoser (cca. 2870 î.e.n.).

[7] Zeu egiptean despre care miturile spun că i-ar fi învățat pe oameni scrisul, aritmetica, geometria și astronomia; protectorul artelor.

[8] „Pămînt Negru", supradenumire a Egiptului antic, bazată pe fertilitatea solului din cuprinsul văii Nilului, spre deosebire de ariditatea pustiului.

[9] În credința egipteană, Apis, boul sacru, era întruchiparea pămîntească a zeului Ptah. Nu orice bou putea fi un Apis. Pentru a fi considerat astfel, la nașterea sa el trebuia să întrunească un număr de douăzeci și opt de semne distincte, cunoscute numai de preoți.

[10] Zeița scrierii și protectoarea bibliotecilor, considerată ca fiind una dintre soțiile zeului Toth.

optsprezece ani în urmă, cînd călătorea prin țară, trecînd fugar de la o iubită la alta...“

„Nacht muri înainte de următoarea revărsare a Marelui Hapi, iar lui Hatshopsu îi reveni sarcina să termine singur grandiosul monument al faraonului. Fără supravegherea dascălului său, de-acum Hatshopsu poate modifica și modifică în mare taină interiorul piramidei, construind totodată un ansamblu de săli și camere cu intrări secrete, tainic loc de dragoste, darul iubirii lui pentru Hinytsonu. Despre acest lucru, în afară de el și de preafrumoasa prințesă, n-a mai știut nimeni nimic și nimeni n-a mai putut face vreo mărturisire, deoarece Hatshopsu a hotărît pieirea tuturor celor care au contribuit la construirea și ornamentarea acestor tainițe. Hinytsonu nu era deci străină nici de dragostea lui Hatshopsu pentru ea și nici de încăperile secrete construite pentru ei, pentru dragostea lor, în interiorul piramidei tatălui său, faraonul...“

„În timp ce monumentalul edificiu se înălța încet, metodic, udat cu sudoarea și sîngele celor ce-l făceau să crească din piatră, gigantic, dîrz și dur ca o sfidare aruncată viitorului peste zeci de milenii, antagonismul dintre asupriți și asupritori creștea și el cu fiece zi trecută. Facla răzmeriței, purtată de felachii Iahmos din Neni-nisut [11], Nahtu din Hemmis [12] și de Hannon, sedju [13] originar din Keben [14], aprinde mînia dureroaselor suferințe ale maselor de muncitori și de sclavi din marile șantiere de la Assuan și Ghizeh...“

„Începe revolta...“

„Deși simpatizant al năzuințelor celor urgisiți, totuși Hatshopsu își trădează convingerile, datorită nestăvilitei lui dragoste pentru frumoasa prințesă Hinytsonu. Armatele sînt puse în mișcare și trădarea lui sfarmă întăriturile de granit ridicate în cariere și pe șantiere, silind zecile de mii de obidiți să-și bage grumajii în jugul abia scuturat. Blestemul trădării avea să-l ajungă peste cîțiva ani de zile, atunci cînd el era în culmea gloriei, faima lui depășind cu mult hotarele patriei sale natale, Țara Ta-Kemet...“

„Bănuia oare Hatshopsu ce-l așteaptă? Nimeni în afară de el nu a putut-o ști. Adevărul este că în timp ce vîrful piramidei era învelit cu plăci masive de aur, el îi încredința iubitei lui o taină despre care nu vorbise niciodată nimănui; taina pe care de mulți ani o căutaseră predecesorii săi, toți marii savanți de pînă la el: «Înmagazinarea gîndirii în materia moartă și posibilitatea recepționării ei optic și acustic, în special sub forma desfășurării evenimentelor petrecute în timp și în spațiu». Descoperirea era fără seamăn!...“

„— ...Acest lucru l-am făcut eu, Hatshopsu, Mare preot al templului lui Toth, Mare Inițiat și Mag al Crucii Trandafirii, discipol al lui Nacht, matematician, astronom și arhitect (neîntrecut decît de divinul Toth, fie sănătos și fericit! bătrîn!), mare econom,

---

[11] Vechea denumire egipteană a orașului Heracleopolis.
[12] Localitate în care, potrivit miturilor, zeița Isis l-ar fi născut pe „Hor-pa-herdu“ („Horus-prunc“). Egiptologii nu au ajuns încă la un punct de vedere comun în privința locului unde era amplasată această localitate.
[13] Sclav la egipteni.
[14] Denumirea egipteană a orașului fenician Byblos.

nomarh[15] de drept prin averea dată mie de faraon în noma[16] Siut, Diriguitor al Grinelor și Sfătuitor în Sfatul Țării Ta-Meri[17], elev al Maicilor Înțelepte, politician de vază și militar înnăscut, care am apărat prin sfaturile mele Țara Marelui Hapi la hotarele dinspre cele patru puncte ale Pămîntului. Eu am rezolvat o taină ce dăinuia poate de mii de ani. Înțelepții au transmis din generație în generație că în vremuri îndepărtate a căzut din cer, în apropiere de Uadi-Hammamat[18], o sferă mare de foc. Pe locul acela au fost găsite rămășițe arse dintr-un metal necunoscut și niște obiecte de formă cilindrică, foarte multe la număr, de care focul care arsese metalul nici măcar nu se atinsese. Le-au cercetat și au constatat că erau casete care conțineau niște «pietre». Ele au fost păstrate în temple, ca daruri ale zeilor cei buni. Dintre toate «pietrele», doar una singură poartă în ea o mare taină. Cînd o privești, vezi o cutie mare cu forme ciudate, pe care un om dinăuntrul ei o face să umble nestingherită printre stele, departe-departe, acolo unde strălucirea lui Ra[19] nu ajunge niciodată, ci domnește eternul întuneric al lui Set[20]. Se vede că omul suferă; suferă de singurătate, căci tovarășii de călătorie i-au murit cu toții; suferă că este bolnav; și mai suferă de dorul și jalea patriei sale, care este pe Pămînt. După astea, îl vezi pe om povestind; o poveste îngrozitoare, tristă și dureroasă, al cărei înțeles nu mă simt în stare să-l pătrund, cu toate că ea pare să fie legată de Pămînt și de niște oameni ce au trăit pe el"

„Iată povestea omului:

★

— ...O stea s-a rupt demult de pe bolta cerească, și acum se apropie de Pămînt; se apropie cu o viteză neînchipuit de mare; și cu cît se apropie, cu atît steaua devine mai mare și mai înspăimîntătoare... Dacă pe această stea ar fi oameni, aceștia ar vedea că pe Pămînt încep să se distingă uscatul și apa... Se zăresc cîmpii și păduri... munți și rîuri... sate și orașe... și multe-multe case ciudate, de forme diferite, umblînd pe pămînt, pe ape și prin aer. Oamenii sînt fericiți, rîd, sînt veseli. Dar pe neașteptate se întîmplă ceva nemaipomenit: steaua s-a apropiat amenințătoare de ei. Cerul este cuprins în întregime de flăcări... se iscă un vînt groaznic; mai groaznic decît Simunul[21]... și bolta cerească începe să se stingă, să se înnegrească, pînă ce totul se cufundă într-o beznă nesfîrșită, în care se aud urlete înfricoșătoare, ca și cum totul — pămînt, și apă, și cer — ar fi fost prăbușit, sfărîmat, distrus de un zeu al răului... Tăcerea se lasă grea în noaptea neagră... Începe să se lumineze...

---

[15] Conducătorul și deținătorul puterii totale într-un ținut — „nomă". De regulă, aceste funcții erau încredințate de faraon prinților casei regale și numai ca excepție erau acordate anumitor conducători militari distinși în războaie, unor eminenți oameni politici ori savanți cu renume în lumea Orientului antic.

[16] Împărțire administrativă în Egipt, în dirguirea unui nomarh.

[17] „Pămînt Fericit", denumire dată de egipteni țării lor.

[18] Marea Roșie.

[19] Personificare a Soarelui, cel mai popular zeu egiptean, cunoscut și ca (Rha) „Zeul Albastru", întemeietorul lumii.

[20] Zeul răului, al întunericului, dușman de moarte a lui Ra.

[21] Vînt puternic ce bate dinspre sud-vest, aducînd cu el nori de nisip din deșertul Libiei.

Steaua care a venit din cer, a lovit Pămîntul și apoi s-a agățat iar de boltă. Acum însă nu mai aleargă; și este aproape; foarte aproape. Dar ce prăpăd a lăsat în urma ei!... În locul pămîntului este o nesfîrșită întindere de apă tulbure ce parcă fierbe... și în locul apei sînt cîmpii mocirloase și munți de piatră... Nu mai sînt păduri, nu mai sînt platuri înflorite, nu mai sînt nici case și nu se mai vede nici un om. Doar cer urît, cu soare roșu; pămînt fumegînd și ape murdare, ce vuiesc în clocote monstruoase..."

★

„— Omul a terminat; și-l vezi cum privește dușmănos către steaua cea rea... Apoi este îngrijorat de ciudata lui cutie zburătoare... O pipăie, ca și cum s-ar teme să nu se strice... și este și mai trist... Stă pe gînduri... Deodată se hotărăște: vrea să ajungă pe Pămînt, acolo unde au trăit oamenii care semănau cu el... Se pregătește cu înfrigurare... Mută cu mîna obiecte; obiecte grele, ce parcă sînt ușoare ca fulgii de ibis; le întoarce, le așază și... Se îndreaptă spre Pămînt... Atît!..."

★

„De-atunci multe mii de savanți au privit «piatra» și s-au minunat... Erau convinși că zeii cei buni au făcut acest miracol. Numai eu nu am crezut și nu cred că minunea este a lor, fiindcă știu că ea aparține omului care se vede în «piatră»... Și am vrut să știu cum a putut el pune toate întîmplările în ea, așa încît să le vezi ca și cum ai trăi în vremea în care ele s-au petrecut. Mi-a trebuit multă vreme și am depus tot atîta trudă, dar am descoperit, Hinytsonu, puterea științei omului. Adesea ori m-am descurajat și am invocat ajutorul zeilor. Este adevărat că nici unul dintre ei (trăiască! fie sănătoși! fericiți!) nu m-a ajutat în muncă; dar dacă nu am motive să mă pun rău cu ei, de ce să nu mă am bine, făcîndu-i părtași, măcar cu vorba, la marea mea descoperire? De șapte ori cîte o dată Hapi-Mu și-a revărsat apele lui peste Țara Ta-Meri; și de șapte ori am întîmpinat cîte o revărsare, asudînd între cercetări și experiențe. În cele din urmă am reușit. N-am să-ți spun, Hinytsonu, cîtă muncă am depus, cîte încercări am făcut, fiindcă mi-ar trebui timpul de la un Shemu[*] la altul și tot n-ai reuși să pricepi totul și să pătrunzi măcar începutul marii taine. Am să-ți spun numai că în cele din urmă am reușit să descopăr modul în care călătorul printre stele își înmagazina în «pietre» gîndurile. Între timp adunasem de prin temple alte cutii asemănătoare cu conținutul lor cu tot. Sînt atît de multe, încît în ele ar putea să încapă întreaga istorie a lumii, de la începuturile ei și pînă astăzi; și încă ar mai rămîne, pentru un timp de o mie de ori pe atît. De la găsirea secretului, eu am înmagazinat în cîteva dintre ele toată știința și istoria Țării Ta-Kemet.

---

[*] Pe lîngă cele patru anotimpuri (primăvară, vară, toamnă și iarnă), calendarul egiptean mai avea o împărțire de trei anotimpuri „agricole", a cîte patru luni fiecare: Pert (semănat), Akhet (creștere) și Shemu (seceriș).

Toate acestea sînt ascunse acuma în locuința mea și sînt atît de bine păzite, încît nici un om nu va putea pătrunde pînă la ele. Tainița ți-o voi arăta numai ție și lui Neferti. El este un mare învățat și un mare inițiat; iar dacă zeii i-au răpit o parte din minte, au făcut-o numai pentru ca el să nu fie mai înțelept decît ei și pentru ca eu să fiu mai înțelept decît el..."

★

„Monumentul marelui faraon Hufu este terminat. Serbările durează zile și nopți de-a rîndul. De la ele lipsesc însă două persoane: savantul Hatshopsu, pe care Hufu a pus să-l înmormînteze de viu în inima piramidei construită de el, și prințesa Hinytsonu, fiica faraonului, pe care tatăl ei a închis-o în palatul din Min-Nofiru..."

„Trec ani mulți..."

„Hufu, cel mai mare dintre faraonii Țării Marelui Hapi-Mu, moare..."

„Dadufri îi succede..."

„Hinytsonu este acum regină..."

„...Ea obține aprobarea fratelui și soțului său Dadufri de a pătrunde în piramida în care a fost înmormîntat părintele lor, însoțită de Neferti, care i-a rămas credincios. După cercetări îndelungate, ei reușesc să găsească în cele din urmă intrările camerelor secrete. Fără ca Dadufri ori altcineva să bănuiască ceva, regina Hinytsonu și preotul Neferti transportă în piramidă «pietrele» rămase de la Hatshopsu, le introduc într-una dintre încăperile tainice și le aranjează în ordinea scurgerii timpului. Tot atunci transportă acolo o parte dintre obiectele și bijuteriile rămase moștenire de la bunica ei, regina Kathob-Karab [23]..."

★

„— ...Eu, preotul Neferti, știu că atunci cînd zeii vor voi, marele savant Hatshopsu se va întoarce între ai săi și lîngă iubita lui Hinytsonu, regină a Egiptului de Sus și a Egiptului de Jos. El nu va mai fi nevoit să trudească pentru a construi ceea ce a construit și nici să descopere ceea ce a descoperit. El va continua doar să te iubească pe tine, prea-frumoasă Hinytsonu, și să înmagazineze istoria și marea noastră știință, pe care oamenii le vor afla, le vor cunoaște și le vor trăi peste mii și mii de ani..."

„Apoi Neferti, erudit în toate științele și artele, infectează comorile ascunse acolo, după care pune în funcțiune mecanismele de închidere și de apărare împotriva profanilor, așa cum au fost concepute ele de marele savant Hatshopsu..."

---

[23] Unele documente o consideră pe Kathob-Karab ca fiind mama lui Keops, în timp ce altele vorbesc de Hetep-Heres ca fiind soția lui Snofru, tatăl lui Keops. Se pare că ar fi vorba de una și aceeași persoană. Dar nu este exclusă nici posibilitatea ca războinicul faraon să fi avut două soții.

Cum de am ajuns să aştern pe hîrtie întîmplările de mai sus care narează un episod dintr-o epocă îndepărtată a Egiptului antic ?

Voi începe prin a povesti cele întîmplate după primirea telegramei trimise de prietenul meu, Nicolae, deşi, de fapt, evenimentele îşi au începutul la mii de kilometri de locul unde mă aflu eu, iar cauzele lor datează de cîteva milenii.

Conţinutul telegramei era laconic şi sumbru :

„Vino urgent ! Peste trei zile se încheie sorocul : voi muri !
Nicolae Avrămescu"

Preţ de cîteva minute am rămas perplex, privind năuc la depeşa din mîna mea, pe care o întorceam fără rost cînd pe o parte, cînd pe alta. Abia intr-un tîrziu am căutat cu înfrigurare la dată. Fusese expediată din Putna în dimineaţa aceleiaşi zile. Prin urmare, ţinînd seamă de termenul indicat în telegramă, trebuia să plec imediat. Mai cu seamă că, datorită legăturilor dintre trenuri, pînă la Putna aveam de călătorit aproape douăzeci şi patru de ore. Am solicitat de la serviciu o învoire de cinci zile şi am ieşit val-vîrtej, lăsînd toate uşile deschise în urma mea. In stradă am oprit primul taxi şi i-am cerut şoferului să mă ducă cu toată viteza la gară.

În trenul de Bucureşti, prins în ultimul moment, m-am instalat într-un compartiment gol, ceea ce mi-a permis a medita îndelung asupra chemării prietenului meu Nicolae Avrămescu.

Dar mai întîi cîteva cuvinte despre el.

Cînd ne-am cunoscut, să fi tot avut doisprezece ani. Orăşelul acela de pe malul mării era prea mic pentru ca noi, copiii, să nu ne cunoaştem pînă la unu. Aşa se face că ne-am cunoscut şi noi, băieţi veniţi acolo cu părinţii din diferite colţuri ale ţării. Prietenia noastră, adică a mea cu Nicolae, s-a caracterizat printr-o sinceritate şi o înţelegere reciprocă. N-aş putea spune că din ea lipseau, mai ales din partea mea, accente de admiraţie.. Astfel, îmi plăcea puterea lui de gîndire : o gîndire maturizată, intr-o minte de adolescent. Mi-aduc aminte cum odată, în timp ce hoinăream amîndoi prin stepa dobrogeană, pustie în acele zile de toamnă tîrzie, mi-a spus că „arheologia este cel mai sigur mijloc pentru a pune o temelie solidă istoriei popoarelor antice ; dar că în acelaşi timp arheologul trebuie să fie un bun gînditor şi să fie înzestrat cu o suficientă doză de psiholog şi de scriitor". Fireşte că l-am privit îndudat, neînţelegînd pentru care motiv trebuia să-şi bată capul cu asemenea „încîlcituri de idei".

Anii mîngîioşi au trecut peste noi ca o adiere de zefir peste un lăstăriş tînăr, dar iuţi ca zborul de rîndunică, pînă în ziua în care ne-am dat seama că trebuie să ne despărţim...

Şi ne-am despărţit. Eu am plecat la o şcoală, iar el la alta. De-acolo de unde eram ne scriam cu regularitate, însă de văzut nu ne vedeam decît în vacanţe, cînd ne regăseam în orăşelul nostru. Dar şi aceste revederi şi-au găsit sfîrşitul în momentul

în care părinții lui, oameni cu mai multă dare de mînă, l-au trimis să-și continue studiile în străinătate. De-atunci ne-am văzut din ce în ce mai rar. „Ochii care nu se văd, se uită" — spune o zicală; și eu, furat de preocupările zilnice (de-acum eram bărbați în adevăratul înțeles al cuvîntului) aproape că uitasem de prietenul copilăriei, cînd intîmplarea a făcut să-l regăsesc... într-o librărie! M-am exprimat greșit: dar spun totuși adevărul. Intrasem să-mi cumpăr niște cărți de literatură și dintr-o simplă curiozitate m-am abătut și pe la standul de tratate științifice. Aci mi-a sărit în ochi un nume de autor și titlul operei sale: „N. Avrămescu — *Studii privitoare la influența și contribuția civilizației atlante asupra egiptenilor și asupra incașilor*". Era limpede că Nicolae ajunsese „un om mare", un savant de renume mondial, așa cum de altfel prevăzusem încă din anii de studenție. M-am îndreptat nerăbdător spre casă, hotărît să-i citesc lucrarea din copertă în copertă. Dezamăgire! fiindcă de la prima pagină m-am văzut silit să-mi abandonez intenția. Amănuntele de extremă specialitate redate într-un stil din cale afară de savant au făcut să mă simt cam tot așa de buimăcit ca și atunci cînd, atras de faima mondială a lui Einstein, am încercat să înțeleg ceva din „Teoria relativității generale", acea operă care a revoluționat fizica. Nu am urîtul obicei de a vorbi de rău pe cineva care este absent, dar de data asta am făcut-o, fiind pornit de-a binelea împotriva lui Avrămescu. Adică, ce? murea dacă și-ar fi expus tema în așa fel încît să-l priceapă și cei care nu erau savanți?

Îmi pusesem chiar în gînd să-i scriu ceva în legătură cu „savantlîcurile" lui, în așa fel încît să mă țină minte toată viața. N-am apucat să-mi pun planul în aplicare, că peste cîteva zile m-am pomenit cu el acasă, urîndu-mi bun găsit cu glas tare, așa cum obișnuiam noi s-o facem altădată, cu ani mulți în urmă. De bucurie, mi-am uitat de „predica" proiectată și ca doi vechi și buni prieteni care nu s-au mai întîlnit de foarte multă vreme am început prin a ne povesti viața din anii despărțirii, în prezența unei sticle cu vin portocaliu de Murfatlar. Printre multele și multele cîte mi le-a spus, am aflat că, pe lîngă faptul că era arheolog, își luase un doctorat în filologie egipteană, unul în istorie și un altul în litere și filozofie. Mi-a adus, de asemenea, la cunoștință că era numai în trecere pe-acasă, deoarece a doua zi se îmbarca din Constanța pentru Egipt, cu o organizație turistică, excursie la care îl îndemnase de fapt un bun prieten al său, Radu Aliman. Făcîndu-i-se dor de ai săi și de mine, și cum vasul pleca abia peste treizeci de ore, se abătuse din drum să ne vadă.

— ...Și mîine spre Egipt. Încă de pe acuma simt bucuria reîntîlnirii mele cu o epocă de-acum patru-cinci mii de ani; cu o civilizație în fața căreia m-am prosternat de-atîtea ori și mă voi prosterna întreaga-mi viață.

— Mai are civilizația aceasta vreun secret pentru tine? l-am întrebat eu, nu fără un oarecare simțămînt de respect.

El și-a ațintit privirea în gol; apoi a clătinat semnificativ din cap:

— Cine știe!? Unii dintre confrații mei se pronunță că „poate" mai există ceva taine, pe care iscusința noastră n-a reușit încă să le pătrundă, dar că în nici un caz ele nu pot avea o im-

portanță majoră. Eu, ca unul ce sînt absolut convins de contrariul și pentru a evita discuțiile în contradictoriu, mă mulțumesc cu acest meditativ: cine știe?!

După vreo cinci zile, am primit de la Nicolae o ilustrată expediată din Alexandria, urmată de altele la fiecare două-trei zile. A intervenit apoi o pauză, în urma căreia am primit o scrisoare, ultima, purtînd ștampila poștei din București. Îmi anunța înapoierea sa din excursie și mă înștiința că, nesimțindu-se tocmai bine din punct de vedere al sănătății, peste două zile avea să plece la Putna pentru un timp oarecare.

„...Pe de o parte cred că aerul de munte va înrîuri favorabil sănătatea mea șubrezită într-un mod atît de ciudat, iar pe de altă parte, am nevoie de foarte multă liniște, pentru a încerca să dezleg o enigmă ivită cu ocazia excursiei mele în Egipt. Spațiul și timpul nu-mi permit să-ți explic despre ce anume este vorba; însă te asigur că descoperirea pe care am făcut-o acolo se apropie de fantastic. Ooo! de-i voi pătrunde înțelesul, voi uimi lumea!..."

„Mai mult nu-ți spun. Cînd îți vei lua concediul de odihnă, dacă te ții de cuvînt și ți-l iei în august cum spuneai, vino la mine la Putna. Atunci am să-ți povestesc o întîmplare, pe cît de reală tot pe atît de bizară. Cu această ocazie ai să vezi cu ochii tăi o adevărată minune..."

Și iată că acum, după mai puțin de două săptămîni, am primit telegrama aceea alarmantă și poate chiar tot atît de bizară ca și ceea ce voia să-mi povestească el.

Tot timpul călătoriei n-am făcut altceva decît să mă gîndesc la prietenul meu, la descoperirea și la telegrama lui.

3

A doua zi dimineața am coborît din tren în stația Putna. Era pentru prima dată în viață cînd călcam pe-acele meleaguri. Soarele, care nu reușise încă să destrame umbrele de prin văi, scălda într-o văpaie de aur frunțile semețe ale munților, încununate cu gingașe diademe de aburi. Jocul de lumini și umbre, ciripitul vesel al păsărelelor, risipa aceea de culori metalizate ce îmbrăcau pămîntul și cerul, acel întreg decor de vis și de basm în mijlocul căruia mă aflam au produs asupra mea un efect de ușurare, de înviorare fizică și morală. Și pentru prima dată, după atîtea ore de frămîntări și întrebări fără de răspunsuri, m-am gîndit, pe nepusă masă, la posibilitatea ca Nicolae să-mi fi jucat o farsă. Probabil, mi-am zis eu, cum el știe că mai degrabă ar putea urni Rarăul din locul său decît să mă dezlipească pe mine de lîngă mare, s-a folosit de această stratagemă pentru a mă aduce acolo. Amăgindu-mă cu această presupunere, i-am mulțumit în gînd prietenului; și cum era prea de dimineață pentru a mă duce la el (din ultima-i scrisoare știam că locuiește lîngă mănăstire), mi-am îndreptat pașii printr-o rețea de stradele spre un pinten de munte peste care trona o cruce, tot întrebîndu-mă asupra ros-

tului pe care-l avea acolo. Nepriceput și neobișnuit cu ascensiunile montane, urcușul pe niște potecuțe întortocheate și prin hățișurile de arbuști sălbatici mi-a dat destul de furcă. Ajuns la țintă, osteneala mi-a fost răsplătită din plin în momentul în care am citit inscripția de pe cruce, dăltuită în piatră dură:

„De aici a tras Ștefan cel Mare și Sfînt cu arcul, hotărînd zidirea mănăstirii Putna".

Momentele din istoria gloriosului domnitor și ctitor de lăcașuri sfinte se împleteau armonios cu pitorescul așezării carpatine, ce se desfășurau maiestuos sub privirile mele încîntate.

La coborîre, un grup gălăgios de studenți m-a sfătuit să vizitez „neapărat" și chilia legendarului Daniil Sihastru. Am ajuns la acest monument istoric cu sentimentul mulțumirii atenuat considerabil de apa dintr-un pantof, trofeu al eroismului sacrificat în încercarea de a trece peste vadul unui pîrîiaș cristalin. Nu mai spun cît mi-au dat apoi de lucru punțile acelea suspendate, înguste cît un lat de palmă. Despre ele sînt în stare să jur că nu le-a putut născoci decît un echilibrist. Vă asigur însă, în schimb, că sînt foarte fericit de faptul că la mine, în orășelul meu de pe țărmul mării, nu s-au inventat asemenea sisteme pentru cîntărirea curajului.

În sfîrșit, cu chiu cu vai, am ajuns pe strada care duce la mănăstire. Pe drum m-am oprit să admir splendoarea policromă a unor straturi de garoafe, ceea ce mi-a dat prilejul să intru în vorbă cu proprietara lor, care tocmai le plivea. Am aflat că se numește Reveica Popovici. Am întrebat-o dacă nu știe cumva de un străin de localitate, poposit aci de vreo zece-douăsprezece zile.

— Un bărbat cam de vreo douăzeci și cinci de ani, de talie mijlocie și cu mustăcioară?

— Exact.

— Îl știu. Stă acolo, la Ionescu, și mi-a arătat casa. Cred că sînt prieteni, fiindcă i-am văzut adeseori împreună.

I-am mulțumit, atît pentru informație cît și pentru promisele semințe de garoafe, și mi-am văzut de drum în direcția indicată.

Casa, deși de construcție veche, era arătoasă și încăpătoare. În grădinița din față avea un umbrar îmbrăcat în iederă, înconjurat cu trandafiri de toate culorile și nuanțele. Tocmai îmi dregeam glasul să strig, cînd dintre tufele de roze s-a ridicat prietenul meu Avrămescu, care și dăduse cu ochii de mine.

— Haide, Vi, băiete! (Încă din copilărie prietenii îmi reduseseră numele de Victor la o singură silabă, Vi, în timp ce lui Nicolae îi retezaserăm ultimele vocale, devenind Nicol). Îndrăznește și intră ca la tine.

L-am privit atent; era același pe care-l cunoșteam de ani și ani de zile. Și, totuși, parcă nu era el! Ars de soare pînă la arămiu, cu fruntea palidă și puțin cam tras la față, îți lăsa impresia unui om zguduit de febră. M-a uimit apoi încărunțirea părului, pe care i-l știam de un negru intens, și strălucirea stranie a ochilor. Cu toată străduința de a nu-mi exterioriza sentimentele, tresărirea mea imperceptibilă n-a scăpat ochiului său ager, fiindcă, după călduroasele strîngeri de mînă, m-a întrebat direct:

— Îți par schimbat, nu-i așa?
— Mda... puțin... așa și așa... — m-am bîlbîit eu.
El a rămas puțin pe gînduri; apoi s-a scuturat ca străbătut de un fior.
— Nu-i nimic, Vi, toate au să fie bune.
Ce ne face uneori să avem certitudinea fermă că sîntem mințiți, înșelați în încrederea noastră? Să fie vorba oare despre o involuntară recepție a gîndurilor celui despre care ne formulăm o asemenea convingere? Astăzi, ca urmare a discuției ce a avut loc între mine și Nicolae, eu unul cred că într-adevăr asta este! Așadar, în momentele acelea eu am fost sigur că el îmi ascunde adevărul; și conținutul telegramei s-a aprins în mine ca o văpaie, atrăgînd în juru-i o avalanșă de presupuneri.
Nicolae părea cufundat într-o meditație adîncă.
— De ce nu ești sincer? am întrebat eu într-un tîrziu, cu o pronunțată nuanță de mustrare. Spune-mi: ce-i cu telegrama aceea?
L-am văzut tresărind puternic și peste priviri i-a trecut ceața unui regret. Însă răspunsul nu mi l-a dat decît după o pauză destul de lungă. Și ce răspuns!
— Greșești, Vi, a început el, gîndind astfel despre un vechi și sincer prieten. Și ce dovadă mai bună de sinceritate îți pot da, decît mărturisirea că eu sînt acela care, acum cîteva ore, ți-a sugerat să accepți propria ta părere de ultimă instanță, că telegrama nu a servit decît ca pretext pentru a te aduce încoa?
— Tu...!? mi-am amintit de presupunerea-mi din stație.
— Da, eu! Mai mult decît atît: n-au trecut nici măcar două minute de cînd mi-am permis, fără voia ta, să-ți scormonesc gîndurile și să le citesc ca dintr-o carte. Da! așa am făcut! Vezi cît sînt de sincer? Eu spun drept, iar tu mă acuzi de...
— Teribil! l-am zeflemisit eu. Și?... Ce ai aflat, mă rog, de la gîndurile mele?
— Ce am aflat? Iată cam ce gîndeai atunci în legătură cu mine: „Ei, domnule Avrămescu! mă consideri prea naiv dacă-ți închipui că eu am să iau drept bune asemenea afirmații care se contrazic între ele: telegrama aceea, cu al ei alarmant conținut de irevocabilă trecere în lumea celor drepți, și proaspăta-ți previziune a unui viitor senin; ca să nu mai pun la socoteală starea ta fizică și morală. Nu, nu! inutil să te ascunzi după deget!" Este rîndul tău, amice, să recunoști în ce măsură ți-am interceptat gîndurile.
În acel timp, scepticismul meu era atît de puternic încît contestam așa-ziselor „științe oculte" orice bază reală. Niciodată pînă atunci n-am crezut că ar fi posibilă „telegrafia" sau „citirea gîndurilor". De astă dată însă neîncrederea mea s-a clătinat în mod serios. Ce aș mai fi putut argumenta? Cum l-aș mai fi putut contrazice pe cel care îmi redase gîndurile cuvînt cu cuvînt?
— Fie! am acceptat eu, vrînd-nevrînd, dar cu asta nu înseamnă că mi-ai dat un răspuns clar la întrebarea mea.
— Ai dreptate, Vi, a conchis el împăciuitor. Deocamdată însă ajunge... Hai mai bine să mîncăm ceva. După aceea ai să dormi vreo două-trei ceasuri. Știu eu bine ce înseamnă o călătorie cu trenul de la mare și pînă aici.
Mai mult n-am putut scoate de la el.

Tot timpul dejunului, compus din friptură rece și cafea cu lapte, nu mi-a vorbit decît despre pitorescul localității și despre importanța economică a meleagurilor pe care ne aflam. După aceea, surd la protestele mele și fără prea multe menajamente, m-a închis într-o cameră, invitîndu-mă la un somn obligatoriu.

— Nu te jena, m-a liniștit el, prezența ta nu deranjează pe nimeni. Cu atît mai puțin, cu cît proprietarul casei, un om simplu, dar cu suflet îngeresc, este plecat la niște rude în Oltenia pentru vreo săptămînă.

Cu această consolare, a închis ușa după el și m-a lăsat singur în semiobscuritatea încăperii. Ce-mi rămînea altceva mai bun de făcut decît să-i urmez sfatul?

★

Cînd m-am trezit, era trecut de amiază.

— Așa mai merge! m-a întîmpinat Nicolae, dînd din cap a mulțumire. După odihna asta, putem să facem o plimbare prin împrejurimi.

L-am aprobat, bucuros numai pînă în momentul în care mi-am amintit de cele pătimite dimineața, la primul meu contact cu mijloacele și modul de traversare a pîrîiașelor.

— De acord, Nicol, dar... fără să fiu nevoit a mai trece peste vreo punte. În locul drăciilor alea, prefer să ocolesc rîul pe la izvor.

Nicolae a tras o porție de rîs, ce-i drept un rîs reținut și parcă trist, după care am plecat secondați de un tînăr de vreo șaptesprezece-optsprezece ani, care trudea amarnic cărînd un paner plin cu mîncare și cu sticle de bere.

— M-am gîndit că nu ne va dăuna cu nimic dacă vom prînzi la iarbă verde, mi-a explicat el.

Am ocolit mănăstirea pe partea dinspre răsărit, am lăsat în urmă ultimele case și după circa douăzeci-treizeci minute de drum în susul unui rîuleț cu apă vijelioasă ca o avalanșă ne-am ales locul pentru masă pe o pajiște țesută cu coloritul florilor sălbatice, la umbra unor sălcii, chiar pe malul apei. Tînărul și-a primit răsplata și a plecat doinind din frunză. Noi, după o raită prin împrejurimi, vreme în care berea împrumutase din temperatura scăzută a apei în care cufundasem sticlele, ne-am așezat la masă. Odată isprăvită această obligație banală, dar de importanță vitală, Nicolae m-a întrebat pe neașteptate și exact în momentul în care îmi umplea paharul:

— Spune-mi drept, Vi, cum m-ai considerat tu în momentul în care ai primit telegrama mea: nebun sau prost? Fiindcă, așa cum se poate să ai amîndouă aceste „calități", tot așa de bine se poate să fii prost fără a fi nebun sau invers.

Mi-am dat seama de seriozitatea întrebării și am preferat să tac.

— Îți înțeleg rezerva, a continuat el, însă din cele ce am să-ți povestesc vei constata tu însuți că depeșa a exprimat un adevăr cît se poate de crud și că eu sînt în toate mințile.

Il priveam drept în ochi, neştiind cum să iau cuvintele lui. Fără să se sinchisească prea mult de figura mea holbată, el a urmat :

— Da! în decursul viitoarelor patruzeci şi opt de ore, eu te voi părăsi, pentru a mă duce acolo de unde nimeni nu se mai întoarce ; lîngă cei care m-au condamnat la moarte.

— Eşti nebun ! ! ! Nebun ! Nebun ! am izbucnit scos din fire, sărind în picioare. Trebuie să te consulte neapărat un...

M-am oprit în mijlocul frazei, dîndu-mi seama că totuşi privirea lui nu părea a unui smintit.

— Ha-ha-haaa ! a rîs încetişor Nicolae, înveselit parcă de efectul celor spuse. Aşa se pare ! Dar, din păcate, sînt o-bli-gat să te contrazic. Mai bine aşază-te şi ascultă-mă ! Ţie am să-ţi povestesc multe şi tot pe atît de multe voi încerca să-mi lămuresc mie însumi, dacă, bineînţeles, voi reuşi ; iar timp disponibil, aşa cum ţi-am spus : maximum patruzeci şi opt de ore.

Cred că am rămas multă vreme aşa, înmărmurit de cele ce-mi auziseră urechile. Într-un tîrziu i-am ascultat sfatul. M-am aşezat, cuprins de emoţie şi de curiozitate pentru cele ce avea să-mi spună.

— După cum bine ştii, şi-a început Nicolae povestirea, în timp ce-mi reumplea paharul, în viaţă am fost un om multilateral, dacă-mi este permis a mă împăuna cu acest autocalificativ. M-a pasionat arheologia, am îndrăgit filologia, m-a interesat istoria, mi-a plăcut filozofia şi literatura. Ceea ce însă nu ştii tu, fiindcă n-ai de unde s-o ştii de vreme ce eu nu ţi-am spus-o, este că m-au atras şi că am studiat aşa-numitele „ştiinţe oculte" *.

— Ph ! am strîmbat eu din nas, uitînd pentru moment de demonstraţia pe care mi-o făcuse dimineaţă. Dacă-i vorba de ştiinţele oculte, apoi !...

Dar el şi-a continuat imperturbabil povestirea.

— Îmi erau necesare aceste învăţăminte, deoarece astăzi pînă şi copiii apreciază importanţa rolului jucat de ele în viaţa de stat a popoarelor antice în general, a Indiei şi a Egiptului antic în special. Este adevărat că în acest domeniu nu am cunoştinţe prea savante, de vreme ce în momentul de faţă nu ştiu nici măcar cît cel mai tînăr iniţiat al magilor, deşi sînt absolvent al „Institutului american de mentalism", diplomat al „Colegiului chirologic din California", membru al „Societăţii magnetice franceze" din Paris şi elev al „Academiei de magie" din Berlin. Iată de ce, ori de cîte ori am mers în Ţara Sfincşilor de Piatră, am căutat să aflu cîte ceva din aceste practici, monopol absolut al castei sacerdotale din vechiul Egipt. Dar totdeauna a trebuit să constat cu destulă părere de rău că ultimii iniţiaţi au plecat la zeii lor, luînd cu sine şi aceste taine, interzise muritorilor de rînd. Acesta-i adevărul. În anii mulţi de cînd studiez egiptologia, n-am întîlnit nimic care să destrame, cît de cît, vălul de pe aceste secrete ale preoţilor. Noţiunile noastre despre „magnetism" sau hipnotism, de exemplu, sînt infime pînă şi faţă de cele ale neofiţilor. Aşadar, la plecarea mea în ultima-mi călătorie spre Egipt,

* Vezi la sfîrşitul acestei fascicule articolul lui Victor Săhleanu consacrat parapsihologiei.

căci după cum vei vedea a fost ultima, m-am hotărît a nu mai încerca să caut ceea ce de fapt nu putea fi găsit. Trebuia neapărat să mă mulțumesc cu cele ce-mi putuse oferi epoca noastră în acest domeniu, puținul pe care de-altfel mi l-am însușit pe deplin. Este suficient să-ți spun că, pe lîngă faptul că astăzi sînt considerat ca fiind unul dintre cei mai buni hipnotizori, sînt un excelent „magnetizor" și am suficiente calități de mediu. Dar să revin. Odată abandonată speranța cine știe căror descoperiri din tainele practicii marilor sau micilor inițiați, ajuns în Egipt, am început să mă distrez, fie citind texte hieroglifice care constituiau ceva nou pentru mine, fie admirînd ore în șir monumentele arhitectonice. O fascinație obsedantă îmi producea Sfinxul de la Ghizeh și piramidele celor trei mari faraoni din dinastia a IV-a, cunoscuți de orice elev sub numele lor elenizat de Keops, Kephren și Mykerinos[24]. Într-una dintre zile, pe-o căldură de-a dreptul sufocantă, m-am îndreptat spre Ghizeh. Acolo, am intrat în piramida lui Keops, împreună cu un grup de turiști străini, cărora un ghid le expunea, cu o monotonie plictisitoare de automat, într-o franceză stîlcită, istoria epocii în care fusese construită piramida. Cum eu știam înmiit față de sporovăiala lui, mi-am aprins lanterna, m-am desprins de grup și am luat-o de unul singur pe coridoarele ce-mi erau atît de familiare. Tot gîndindu-mă la remarcabila tehnică pe care o stăpîniseră proiectanții și constructorii egipteni, am început, fără un scop anume, să cobor galeria care ducea spre adînc. M-am orientat, la un moment dat, asupra locului unde mă găseam și mi-am continuat drumul, de astă dată meditînd asupra cunoștințelor pe care le posedau preoții în cele ale ocultismului Eram mai concentrat ca oricînd asupra acestei probleme mult frămîntate și încă neelucidate. Cum mergeam, făcînd în gînd zeci și zeci de presupuneri, m-am pomenit deodată cuprins de neliniște. Simțeam instinctiv că trebuie să se-ntîmple ceva. Dar ce!? Am încercat să mă opresc pentru a-mi lămuri această stare de spirit, dar n-am reușit. Parcă îmboldit sau atras de ceva, picioarele mă duceau singure înainte, iar starea-mi nervoasă devenea din ce în ce mai accentuată. Am căutat liniștirea, încercînd să-mi concentrez gîndurile asupra formei lespezilor de *piatră. Zadarnic! n-am reușit. Problemele legate de ocultism* și de diferitele presupuneri privind tainele piramidei în care mă aflam mă urmăreau obsedant. Iar pașii continuau să-mi fie conduși fără voia mea. Conștient de cele ce se petreceau cu mine, m-am simțit cuprins de neliniște și în curînd de groază. Și coboram! coboram într-una! din ce în ce mai repede, tot mai înspăimîntat, ca un condamnat la moarte, care simte cum i se strînge lațul în jurul gîtului. Printr-un efort supraomenesc, m-am oprit; m-am răsucit de două ori pe loc și am luat-o la fugă. Fugeam cît mă țineau picioarele, deși îmi dădeam seama că în loc să mă-ndrept spre ieșire, așa cum intenționasem, alergam spre adînc. Îmi este imposibil să reconstitui timpul sau distanța parcursă în această goană nebună. Știu însă că la un moment dat am alunecat, ori poate m-am împiedicat de ceva și m-am rostogolit pe dalele de piatră. Piciorul stîng și tîmpla dreaptă mă dureau îngrozitor.

---

[24] În limba egipteană: Hufu, Hafra și Menkaura.

Dar nici acest chin fizic nu m-a oprit. Am inceput să mă tirii pe coate, înainte! înainte! urmărit fără milă de teroarea demonică ce mă cuprinsese. Şi de data aceasta am pierdut noţiunea timpului şi pe cea a distanţei... M-am regăsit aşezat turceşte pe pardoseală, sleit de puteri şi... rîzînd! Da! rîdeam tare, cu hohote; un rîs de om pe care nervii l-au dus în pragul demenţei. Într-un tîrziu am început să mă mai liniştesc. O linişte numai aparentă, căci deodată mi s-a năzărit ideea stranie că „uitasem pentru ce venisem acolo"; ca şi cum aş fi venit cu un scop precis. Într-adevăr, ce căutam? Ceva neclar îmi răzbătea din subinconştient. Dar ce? ce!?... Cercetam cu încordare şi migală blocurile pereţilor de piatră la lumina lămpii electrice...

Dacă adineauri mi se păruse că „uitasem pentru ce venisem acolo", acum eram tot atît de convins că „ştiam" ce caut. Căutam „ceva"; „ceva" care nu putea fi identificat nici prin figuri şi nici prin hieroglife. Pipăiam suprafeţele cu lumina lanternei, cu ochii, cu degetele şi cu (să nu rîzi, Vi!) cu „presimţul". Mă tîram încet de-a lungul pereţilor, în sens opus celui spre care alergasem, adică spre ieşire. Acel „ceva" legat de concluziile mele privitoare la tainele Egiptului îl „presimţeam" acolo, în apropiere. Şi trebuia!, „ştiam că trebuie!" să-l găsesc. Trecusem cu privirea *atentă peste o porţiune de vreo zece metri, cînd m-am simţit străbătut* de un fior din creştet pînă-n tălpi. Aproape simultan, din piatra zidului a izbucnit o străfulgerare puternică de lumină albăstruie, foarte asemănătoare cu cea produsă de un arc voltaic, care m-a orbit pentru cîteva clipe. Punîndu-mi fel de fel de probleme în privinţa fenomenului, găsindu-le inacceptabile şi înlăturîndu-le pentru a face loc altora, am început să controlez blocul cu pricina, proiectînd lumina pe el sub toate unghiurile posibile, asupra fiecărui centimetru pătrat. Un timp totul a fost zadarnic, pînă în momentul în care mi-a venit ideea de a reconstitui poziţia în care mă aflam în clipa cînd s-a produs acea descărcare luminoasă. Asta mi-a dovedit că lumina lanternei mele cădea exact pe centrul blocului, centru asupra căruia mi-am şi concentrat atenţia. După cîteva zeci de încercări, fără rezultat, fenomenul optic s-a repetat. Inima-mi bătea să-mi spargă pieptul. Mi-am apropiat faţa de locul cu pricina şi după o privire cît se poate de atentă, printre urmele de daltă am descoperit o mică adîncitură în piatră, ce părea făcută cu dornul. Avea forma unui trunchi de con, nu cu mult mai mare decît vîrful de grafit al unui creion, şi marginile perfect şlefuite. Cavitatea era închisă de un punctuleţ alb-sidefiu, pe care numai cu mare greutate l-am putut distinge. Eram sigur că sînt în preajma unei enigme, care mă înspăimînta, dar de la a cărei dezlegare nimic în lume nu m-ar fi *putut opri. Am pus arătătorul stîng pe locul cu pricina, temîndu-mă* că dacă-l voi pierde n-am să-l mai regăsesc niciodată şi cu mîna dreaptă am început să-mi inventariez obiectele de prin buzunare: briceag — nu! port-ţigaret, brichetă — nu! oglindă, pieptene — nu! Vîrful de metal al creionului mecanic mi s-a părut cel mai indicat scopului urmărit. În clipa în care l-am introdus în orificiu, am avut presimţirea că sensul vieţii mele începea în acel moment şi că odată cu asta aveam să dispar. Dar nu-mi păsa. Am respirat adînc de cîteva ori, pentru a-mi potoli

bătăile inimii și am apăsat hotărît pe creion. Deși bănuiam că are să se întîmple ceva, totuși am fost surprins, fiindcă nu s-a mișcat blocul cu pricina, ci acela de deasupra lui, a cărui masă am apreciat-o la peste douăzeci de metri cubi. A început să se deplaseze încet spre înăuntru, alunecînd lin, fără zgomot, sub privirile mele înmărmurite. Retragerea lui a durat circa nouăzeci de secunde (și te rog să reții aceasta) după care s-a oprit, formînd un fel de firidă, adîncă de aproape doi metri. Am luminat interiorul. Mă găseam în partea de jos a unui fel de coridor oblic de formă paralelipipedică cu laturi de optzeci pe o sută cincizeci de centimetri. Treptele erau săpate pe latura cea mare, ceea ce îngăduia folosirea lor de către două persoane ce ar fi urcat alăturate. Am început ascensiunea numărîndu-le în gînd: „una... două... trei..." După cea de-a douăsprezecea treaptă, a urmat un fel de anticameră de formă dreptunghiulară. N-am făcut mai mult de doi-trei pași, că m-am oprit și instinctiv am stins lumina. Nu! nu era vorba de nici o iluzie optică! Pe o placă mare de porfir negru, fixată pe una dintre laturile mici ale anticamerei, se proiectau fascicule de lumină ce desenau hieroglife cam de douăzeci și patru de centimetri ca mărime, formînd următorul text:

„Unul este Cel Adevărat! Neinițiat de ești și dacă te iubești pe tine, pleacă! Trage de minerul din stînga ta și fugi pînă a număra de douăsprezece ori! Înapoi! Te așteaptă pieirea!"

Cel mai adesea, anumite situații ne evocă întîmplări asemănătoare, trăite de noi înșine sau de alții. Așa se face că înaintea oricărei concluzii, mi-am amintit de ceva similar: inscripția de pe mormîntul lui Tutankamon [23]:

„Aripile morții îl vor atinge pe cel care va tulbura liniștea faraonului... !"

Descoperirea mormîntului acestui faraon a costat viața a douăzeci de persoane: Carnavon [24], fiica sa, o infirmieră și șaptesprezece savanți; toți cei care au pătruns în incinta mortuară. Ce avea să mi se întîmple mie? Ce mă aștepta la capătul acestei aventuri, dacă aveam să-i văd sfîrșitul? Încordarea mă ținea lucid și atent la tot ce mă înconjura. Stăteam la pîndă, cum s-ar spune, conștient că ceva ieșit din comun mă atrăsese pe acest făgaș enigmatic. Ține seama și de faptul de loc neglijabil că eram singur; singur într-o uriașă masă de piatră, ca un suflet condamnat la liniște veșnică. Mi-am amintit de o povestire în care demonul l-a pus pe om la diferite încercări. El a rezistat tuturora, pînă în momentul în care l-a blestemat la tăcere. Pe ea omul n-a putut-o suporta și a rupt-o la fugă îngrozit. Eu eram în aceeași situație cu eroul acelei povestiri; diferența consta doar în aceea că eu mă găseam și sub apăsarea de plumb a colosalului mormînt.

---

[23] Faraon din epoca Regatului Nou, dinastia a XVIII-a, fiul lui Amenhotep al IV-lea, mort la vîrsta de optsprezece ani. Mormîntul său a fost descoperit intact.

[24] Lordul englez Carnavon a susținut moral, și în special financiar, lucrările arheologice ale lui Howard Carter, cel care a descoperit mormîntul faraonului Tutankamon. Acest mecena al arheologiei nu apucă să se bucure însă pe deplin de rezultatele răsunătoare ale descoperirii, deoarece moare în anul următor, decesul său fiind considerat efectul înțepăturii unei insecte misterioase.

într-o îndîrjită înfruntare cu spaimele beznei. Le simţeam, *materializate de imaginaţie*, pîndindu-mă cu ură şi răutate de după anemicul fascicul de lumină al bietei mele lanterne. Prin urmare, textul pe care-l aveam în faţa ochilor, în asociere cu propria mea amintire despre înfricoşătorul avertisment al supuşilor lui Tutankamon, nu era de loc îmbietor. Bine sau rău, eu însă am tratat moartea totdeauna cu o batjocoritoare indiferenţă, filozofînd că faţă de inevitabil este inutilă orice teamă. Iată de ce n-am *căzut pradă terorii care îmi dădea tîrcoale; iată de ce* eram hotărît să-mi urmăresc descoperirea pînă la capăt. Nu m-a înspăimîntat aşadar ameninţarea; de aceea nici nu m-am întors şi nici n-am tras de mînerul de bronz, căruia m-am mulţumit doar să-i arunc o privire fugară. Mai tîrziu mi-am dat seama că dacă aş fi tras de mîner şi n-aş fi fugit îndată, aş fi rămas înmormîntat de viu, ori aş fi fost strivit de blocurile de piatră. Ceea ce mă uimea, şi mă intriga totodată, erau misterioasele fascicule de lumină ce proiectau hieroglifele textului. N-am putut descoperi nimic altceva decît că ele ţîşneau dintr-un anumit punct *al tavanului, ca în proiecţiile* cinematografice; şi locul acela era la o înălţime de circa trei metri deasupra capului meu. M-am apropiat fără teamă de originalul ecran şi în momentul în care am întins mîna în calea unei raze, *hieroglifa respectivă* s-a conturat pe palma mea. Era o lumină albăstruie, oarecum asemănătoare celei care mă adusese acolo. N-aveam însă timp de comentarii şi m-am apucat să cercetez obstacolul ivit în calea înaintării mele. Căci era logic: numai acolo şi nu în altă parte *trebuia căutată intrarea. Placa de porfir avea un rol dublu*: să avertizeze pe neiniţiaţi asupra pericolului căruia se expuneau şi să mascheze uşa. Întreaga suprafaţă a impunătorului dreptunghi de porfir, cu excepţia părţii superioare ce servea de ecran, era acoperită cu hieroglife şi basso-reliefuri. Am citit din fugă că era *vorba de un oarecare „Hatshopsu, care primind de la părintele său, Toth, lumina învăţăturii“, a ajuns „asemănător zeilor, trăiască! fie sănătoşi!“* Ce voiam eu însă era să trec de obstacol; şi am început să caut modul de a-l înlătura. Mi-am dat seama că secretul deschiderii plăcii nu putea fi găsit pe suprafaţa ei. Îngră*mădirea de hieroglife şi de reliefuri ar fi făcut aproape* imposibilă orice detectare, fie chiar şi de către *iniţiaţi. Mi-am îndreptat* deci atenţia spre pereţii laterali. N-am găsit nimic. Atunci am avut fericita inspiraţie de a cerceta pardoseala. Nu mi-a trebuit prea mult pentru ca lîngă unghiul format de laturile pereţilor, în stînga mea, să descopăr un „scarabeu“[27] cam de mărimea unui bob de porumb. Fără să-mi pun prea multe probleme, l-am apăsat cu piciorul. Presupunerea s-a dovedit justă. Placa s-a deplasat spre stînga, ascunzîndu-se în locaşul ei şi lăsîndu-mi calea liberă. De-acum înainte povestirea mea va fi oarecum trunchiată, fiindcă *aş avea nevoie de foarte mult timp ca să-ţi descriu* toate cele văzute acolo; va trebui să te mulţumeşti cu o vagă relatare. Culoarul în care am pătruns după îndepărtarea obstacolului reprezenta o miniatură a albiei Nilului, începînd de la deltă în amonte.

---

[27] *Cărăbuş: reprezentarea zeului Heper, o altă denumire sub care egiptenii divinizau soarele.*

De o parte și de alta, pe pereții neregulați ce reprezentau contururile malurilor, era pictată valea fluviului sfînt. Nuanțarea culorilor se identifica de așa manieră cu naturalul încît aveai impresia unei realități absolute, dar la scară redusă. Ici un lan minuscul de grîu... Dincolo un templu uriaș, doar cît o unghie de mare... Mai departe Memphisul, avînd dimensiunile unui lat de palmă... Piramidele... Sphinxul... Deasupra liniei ce demarca zarea, hieroglifele și scenele descriau întreaga istorie a statului egiptean, din toate domeniile de activitate. Ici-colo scînteiau profiluri tăiate în plăci de aur, reprezentînd figuri de faraoni, de preoți, de comandanți de oști și de mari demnitari. Dar cel mai ades am întîlnit chipul unei femei de-o frumusețe fermecătoare, în tovărășia celui pe care-l identificasem ca fiind Hatshopsu. Cred că am parcurs mai mult de cincizeci de pași prin această reprezentare miniaturală a întregului Egipt. În cele din urmă am ajuns în fața unor noi trepte, patru la număr, deasupra cărora atîrna o *perdea uriașă de culoare purpurie. În dorința mea de a pătrunde dincolo de ea*, n-am cercetat din ce-i țesută, remarcînd doar că era împodobită în întregime cu aur, constatare făcută în momentul în care i-am dat faldurile în lături și am observat că este cu mult mai grea decît ar fi trebuit să fie. Lumina lămpii mele electrice a pălit în fața volumului impunător al camerei în care pătrunsesem. Avea laturile de opt pe doisprezece metri, iar tavanul de piatră părea susținut de două statui uriașe din porfir roșu, înalte de cinci metri. Pe loc l-am recunoscut pe Hatshopsu și pe femeia aceea, al cărei farmec îmi atrăsese atenția. Plimbîndu-mi lumina de la o statuie la alta, admirîndu-le frumusețea și măiestria cu care fuseseră dăltuite de artistul acela anonim, ceva a făcut să mă treacă un fior. Am scos un strigăt de spaimă și de surpriză și, tremurînd ca în gheara frigurilor, m-am retras de-a-ndaratelea, pînă ce am simțit în spate greutatea perdelei. Am clipit de cîteva ori pentru a alunga vedenia; și din nou am îndreptat lumina lanternei și privirea către statui. Nu! nu era vorba de nici o vedenie! de nici o iluzie! Femeia era sculptată în ținută de regină! Da! deasupra capului, dăltuite din material corespunzător, avea „pschent"-ul [28], două coroane suprapuse, una reprezentînd o mitră albă și înaltă — simbolul Egiptului de Sud, a doua, o bonetă roșie — pe cel al Egiptului de Nord, iar pe frunte îi trona un „ureus" [29] de aur. Bărbatul purta veșminte de Mare Preot și Mag al Crucii Trandafirii. Deasupra capului avea masca feței lui Ptah, confecționată tot din aur, iar în mînă, din același metal, ținea un „thaul" [30] masiv, proporțional cu mărimea sa. În puținul timp cît s-a scurs pentru a face aceste observații, prin minte mi-au străfulgerat zeci de întrebări și am făcut tot pe atîtea presupuneri. Unde mă aflam? Mă păscuse oare și pe mine norocul lui Howard Carter sau acela al lui C. A. Reisner [31] și descoperisem adevărata cameră mortuară a

[28] Coroană, însemn al regalității în epoca Regatului Unificat.
[29] Șarpe sacru ce împodobea coroana; însemn al regalității.
[30] Însemn al vieții divine, avînd o formă asemănătoare literei „T".
[31] Egiptolog american, care în anul 1925 descoperă mormîntul reginei Hetep-Heres (Hetephras), soție a faraonului Snofru. Dar, deși sarcofagul era intact, mumia reginei nu a fost găsită în el: un mister rămas încă nedezlegat.

soției lui Keops? Atunci cine era acest Hatshopsu? Să fi fost vorba de-o scurtă domnie a unui rege-preot, necunoscut istoriei? În acest caz, de ce renunțase el, pentru imortalizare, la însemnele regalității, lăsînd aceste atribute pe seama soției sale? Iată numai cîteva dintre presupuneri; dar de ar fi fost chiar și numai astea și erau suficiente pentru un om pasionat de meseria sa. Taina trebuia s-o dezleg acolo, în acea cameră mortuară; căci așa ceva era, ținînd seama de faptul că mă aflam într-o piramidă. Înarmat deci cu această hotărîre, am abandonat atît studierea statuilor cît și proaspetele-mi presupuneri și mi-am îndreptat cercetările asupra încăperii în care mă aflam. Picioarele continuau să-mi tremure și mi-a trebuit o puternică încordare a voinței pentru a mă putea liniști și urni din loc. Plimbîndu-mi prin încăpere lumina lămpii, am observat îndărătul statuilor o îngrămădire de obiecte dintre cele mai variate. Cum toate acele lucruri fuseseră desigur aduse acolo după construirea camerei funerare, m-am gîndit imediat la existența unei alte intrări mai mari decît aceea prin care pătrunsesem eu. Alegerea mobilierului dovedea un gust fin care făcea să-ți zboare gîndul la o femeie îndrăgostită de ordine și de frumos. Deci era firesc să-mi închipui imediat că rolul principal îl jucase acolo mîna celei sculptate, a „reginei". Erau însă numai prezumții; și eu n-aveam timp de așa ceva. M-am îndreptat cu pași grăbiți spre latura opusă intrării (intrarea era dispusă exact în centrul uneia dintre laturile mari ale camerei), unde am zărit o mare masă de piatră, pe care ai fi putut-o asemui cu „Masa Tăcerii"; lipseau scaunele. Spre deosebire însă de opera genialului Brâncuși, aceasta era încinsă cu o centură lată de aur masiv. Am zărit pe ea, în graba care mă împingea înainte, grămezi-grămezi de obiecte, asemănătoare și strălucitoare, ce împrăștiau o mreajă de scîntei sidefii. Eram uimit; dar din tremurul nervos ce nu-mi dădea pace, lumina lanternei mi-a căzut din nou pe centura de aur care încingea „Masa Tăcerii". Și ce crezi tu că-mi spuneau hieroglifele gravate pe ea? Amintește-ți de Infernul lui Dante și de ceea ce stătea scris pe frontispiciu: „Lasciate ogni speranza, voi che 'ntrate!"[32] Ei, bine! scrise erau alte cuvinte și cu alte semne grafice, dar tot cu o atît de sumbră și neiertătoare sentință. Sigur, vrei să știi. E și firesc. Iată ce spuneau hieroglifele de pe centura de aur, săpate în partea vizibilă mie:

„Profane, îngrozește-te! Tu singur ți-ai hotărît pieirea!"

Atît. O sentință teribilă și definitivă exprimată în cîteva cuvinte. Efectul ei asupra mea n-a fost însă cel scontat, căci m-am mulțumit să înalț din umeri, ca și cum n-aș fi înțeles despre ce este vorba. Mi-am concentrat lumina asupra obiectelor de pe masă și am constatat că erau niște corpuri cilindrice, cu diametrul de vreo trei-patru centimetri și cu o lungime pe care am apreciat-o cam la zece asemenea unități de măsură. Două dintre obiectele în cauză erau așezate chiar în fața mea și oarecum distanțate de celelalte grupuri care, privite cu atenție, dovedeau că fuseseră aranjate într-o anumită ordine. Fără să stau prea mult pe gînduri, am întins mîna și le-am luat pe cele două, care

[32] „Voi ce intrați, lăsați orice speranță!"

păreau răzlețe. Le-am simțit că sînt, față de volumul lor, cu mult mai grele decît plumbul. N-am avut cînd să-mi pun vreo problemă *în această privință, fiindcă lumina lanternei, și odată cu* ea și privirea, mi-a alunecat spre dreapta. Un fior mi-a străbătut coloana vertebrală în momentul în care am recunoscut un sarcofag; un sarcofag de dimensiuni impresionante și din aur masiv; sau poate era numai îmbrăcat în aur. Am aruncat (pot să mă exprim așa), am aruncat obiectele luate de pe „Masa Tăcerii" în buzunarul pantalonilor și m-am repezit spre noua și uluitoarea mea descoperire. Am împins de capac; dar acesta era mult prea greu pentru efortul primului moment. Cu înfrigurare mi-am agățat lanterna de un nasture de la bluză și adunîndu-mi toate forțele am reușit să înlătur capacul atît cît îmi era necesar ca să arunc o privire în interior. Îți închipui cît de bucuros am fost descoperind că în sarcofag se afla o mumie ce purta masca mortuară de aur a lui Hatshopsu. În sfîrșit! Încă o verigă și taina avea să fie dezlegată! Cu înfiorarea celui ce se simte înconjurat de umbrele misterului și cu zbaterea celui ce caută să le sfîșie, mi-am îndreptat privirile spre stînga, de cealaltă parte a „Mesei Tăcerii". *Siguranța mea era atît de mare, încît aș fi putut jura pe* orice că acolo se mai află un sarcofag. Aveam dreptate! Exista acolo un al doilea, identic cu cel pe care-l cercetasem. Cred că în lume au fost și sînt puțini oameni care au trăit minute de-o asemenea încordare psihică. Mai întîi m-am simțit ca aruncat de un vrăjitor hain undeva în timp, uitîndu-mi viața trăită pînă atunci. Părăsit și singur, mă rătăcisem într-o lume a morților; și ei încinseseră în jurul meu un dans macabru. Horeau laolaltă mumii mucegăite în zdrențe de aurite podoabe regești, schelete galbene ale muritorilor de rînd în cîrpe ce purtau mușcăturile adînci ale mizeriei și oase înnegrite de sclavi flămînzi și goi. Toți aceștia își ațintеau asupra-mi orbitele întunecate; toți îmi cereau socoteală pentru sacrilegiul comis, pentru odihna lor tulburată. „N-am nici o treabă cu voi, m-am adresat vedeniilor mele ca unor ființe vii, trecîndu-mi palma peste fruntea asudată, ci doar cu epoca voastră. Vreau să dezleg tainele acelui trecut îndepărtat, pierdut în negurile vremurilor; este idealul vieții mele; și numai după aceea voi fi trăit cu adevărat." Vai, Vi! de unde era să știu eu ce avea să mi se-ntîmple în minutele următoare?

Ca și la primul sarcofag, a trebuit să mă opintesc din răsputeri pentru a-i înlătura capacul. Dar în momentul în care m-am aplecat, așteptîndu-mă să văd de astă dată mumia cu masca mortuară a reginei reprezentată de sculptură, am fost orbit de strălucirea unei bogății de nedescris. Bijuteriile de aur și de pietre prețioase umpleau pînă sus sarcofagul. Însă aproape în același timp respirația mi-a fost înecată de ceva asemănător unui praf cu miros dezgustător de putreziciune și mucegai. Nici nu mi se născuse bine-n minte întrebarea „ce poate fi ?", cînd o bubuitură înfundată, însoțită de-o puternică lumină albăstruie au făcut să mă retrag instinctiv spre ieșire. Ajuns lîngă draperia care masca intrarea, m-am oprit și am privit înapoi. Mai întîi mi-am dat seama că încăperea se umpluse de un fum care plutea în lumina albăstruie ce continua să persiste, iar pe peretele opus, deasupra

„Mesei Tăcerii", ca și pe placa de porfir de la intrare, se proiectau hieroglifele care-mi dădeau sentința:

„Profane! vei muri acum sau peste patruzeci de zile! Iar..."

Mai mult n-am putut citi. Presimțind că în jurul meu se petrece ceva cu mult mai înspăimîntător, mi-am retras privirea de la hieroglife, lăsînd-o să alunece asupra celor două statui. Fantastic! Ochii lor erau vii! Mă priveau întrebători, cu stranii sirăfulgerări de mînie. Cei ai lui Hatshopsu au început deodată să clipească, să se mărească din ce în ce mai mult. În groaza care m-a cuprins, mi s-a părut, sau poate a fost adevărat, că ei se desprind din orbite și se apropie de mine. În clipele acelea am fost golit pînă și de ultima scînteie de logică. Nu! Nu mai eram eu! Eram un blestemat care stătea acolo de milenii, așteptîndu-și inevitabilul sfîrșit; momentul în care mîinile colosale de piatră ale lui Hatshopsu aveau să mă strivească cu duritatea și greutatea lor de stînci. Și atunci, cînd logica mă părăsise, s-a trezit în mine instinctul de conservare al strămoșului nostru, animalul aflat în pericol. Am răcnit o dată, neomenește; un urlet de fiară rănită a trezit ecouri lugubre în tăcerea mormîntului și, răsucindu-mă pe călcîie, am luat-o la goană, înapoi, pe drumul ce-l parcursesem la venire. Ce a urmat mi-a rămas foarte confuz în minte. Am trecut cu un singur salt peste cele patru trepte, am străbătut în cîteva secunde coridorul ce reprezenta miniatural valea Nilului și abia de-am avut timp să mă strecor pe lîngă placa de porfir negru, ce începuse să se închidă singură, parcă împinsă de-o mînă nevăzută, ca pentru a-mi bara ieșirea. Încă o clipă-două de întîrziere și aș fi fost făcut prizonierul celor doi reprezentanți ai trecutului de dincolo de milenii... La prima treaptă a scării pe care o urcasem prin culoarul paralelipipedic m-am împiedicat și pe toate celelalte le-am coborît rostogolindu-mă. Am apucat să mai aud o nouă bubuitură, pentru ca apoi să mă simt împins de un corp dur și masiv care m-a proiectat undeva, pe niște dale de piatră. Fără să știu unde mă aflu și fără să mai simt vreo durere fizică, m-am ridicat și am luat-o innebunit la fugă. Dar numai după cîțiva pași m-am izbit în așa hal de un perete încît am văzut stele verzi. Abia atunci mi-am dat seama că-mi pierdusem lanterna. Nu știu prin ce minune nu s-a spart, căci am zărit lumina ei pe locul unde căzusem. Am ridicat-o și, fără să mă mai uit în juru-mi, am rupt-o la fugă spre ieșire.

Noaptea-ntreagă m-am zvircolit în patul meu de la hotel, gîndindu-mă la cele întîmplate. Și-mi părea că zorii n-au să mai vină niciodată...

A doua zi, primul lucru pe care l-am făcut a fost să alerg la piramidă. Eram îngrijorat să nu fi găsit cineva, din întîmplare, intrarea secretă și să fi făcut să dispară fabuloasa comoară din sarcofag. Atunci nu-mi puteam da seama că obiectele de pe „Masa Tăcerii" valorau înmiit mai mult decît greutatea lor în aur. Teama mi-a fost zadarnică. Zadarnică fiindcă zadarnic am încercat să mă orientez asupra locului aproximativ unde era piatra cu mecanismul de deschidere a intrării secrete.

Următoarele două zile mi-am continuat cercetările, dar fără nici un rezultat. Blocurile de piatră, zidite acolo cu aproape cinci mii de ani în urmă, rămineau reci și neclintite, păstrîndu-și cu îndîrjire taina ce le fusese încredințată.

A patra zi m-am pregătit de plecare. Am părăsit Egiptul fără să spun o vorbă despre descoperirea pierdută...

Nicolae a tăcut. Privirea visătoare îi rătăcea undeva în gol. Știam că trăiește în amintire nemaipomenita aventură și că revede în închipuire minunile făurite acum cinci milenii, pe care nici un muritor nu le mai văzuse de-atunci.

— Și obiectele pe care le-ai luat de pe acea „Masă a Tăcerii"? Ce ai făcut cu ele? l-am întrebat într-un tîrziu.

Mă așteptam să-mi spună că le pierduse în momentul în care se rostogolise pe scările de piatră. Ar fi fost o neprețuită mărturie că toată povestea nu era decît închipuirea unui creier obsedat de tainele unui inexplorabil trecut. Răspunsul a fost contrar așteptărilor mele. Ca și în privința telegramei, el mi-a citit în gînduri, fiindcă și-a legat răspunsul direct de ele.

— Nu! nu le-am pierdut în momentul rostogolirii, fiindcă în acest caz aș fi fost cel mai nenorocit om din lume. Ele mi-au rămas!

— Și le ai? l-am prins eu de braț.

A făcut o pauză destul de lungă, după care a continuat, dus pe gînduri parcă:

— Da! Le am! Ele mi-au rămas și le-am adus cu mine în țară. Constituie singura, dar incontestabila mărturie a unei întîmplări de necrezut; cu excepția bolii care, la urma urmei, poate fi atribuită și altor cauze. Dacă n-ar exista aceste dovezi, te-asigur că eu însumi n-aș mai fi avut curajul să cred în cele petrecute. Din fericire, sau din nefericire, cum vrei s-o iei, dovezile sînt palpabile și, cum ți-am spus, incontestabile. Să revenim însă la subiectul în sine. Ai întrebat ce am făcut cu ele. Îți răspund: pe unul dintre obiecte l-am reținut pentru cercetările mele personale. Îl am acasă și am să ți-l arăt; de fapt, nu atît aventurile mele din piramidă sînt fantastice, cît aceste obiecte. Mai cu seamă cel pe care-l am eu; un adevărat emițător de imagini vizuale. Pe celălalt obiect, care nu emitea, l-am încredințat oamenilor de știință prin intermediul unui prieten al meu, profesorul Aurel Donca de la Institutul de fizică. S-ar părea că el nu prezintă alt interes decît acela al substanței din care a fost confecționat...

— Bun! Să admitem că pînă aci totul este posibil, am intervenit eu. Un singur lucru însă mi se pare enigmatic, aș spune chiar absurd. O sentință executată peste milenii? Cum crezi tu că acest soroc are să se împlinească în următoarele patruzeci și opt de ore? Sînt convins că această condamnare nu există de fapt decît în imaginația ta bolnavă.

Iertat să-mi fie, dar în timp ce-i puneam aceste întrebări, trăgînd și o oarecare concluzie, îl socoteam puțin cam... atins de boala pesimismului.

El a zîmbit îngăduitor față de ignoranța mea.

— Ar fi bine să fie așa! Așa ar fi, dacă cei care au construit giganticele temple, obeliscurile, piramidele și Sfinxul, reușind să taie și să transporte pe distanțe de sute de kilometri munți întregi de piatră, blocuri ce întrec o mie de tone, fără a cunoaște altă întrebuințare a fierului decît ca metal pentru podoabe, așa ar fi zic, dacă acei oameni n-ar fi știut să-și ferească mormintele și morții lor și (nu în puține cazuri) să se răzbune pe profanatori. Un exemplu grăitor îl constituie cazul meu. Dar mai bine să-ți explic pe scurt de ce părerea ta nu poate sta în picioare. La vreo zece zile de la înapoierea mea din Egipt m-am pomenit dintr-o dată, după un efort mai serios, că aerul pe care-l respiram îmi era insuficient. La început n-am dat importanță acestui fapt. Dar simptomul s-a repetat și a doua, și a treia zi. Aveam începuturi de sufocare, cum s-ar zice. Am alergat la doctorul Moscu, căruia i-am relatat pățania. În paranteză fie spus, Moscu este un medic eminent și un cercetător care încă de pe acum și-a cîștigat o faimă mondială.

„— Asta-i bună! și a rîs cu poftă. Cred că n-ai intenția să susții că ești tebecist? Nu-s mai mult de două luni de cînd te-am consultat și... Aș vrea să am eu plămînii tăi. Dar, ca să-ți iasă din cap asemenea năzărire, să repetăm figura".

În timp ce mă răsucea metodic în fața aparatului Roentgen, l-am auzit scoțînd cîteva exclamații de uimire, iar în momentul în care i-au fost aduse de la developat clișeele radiografice, a devenit palid și mîinile au început să-i tremure.

„— Nu se poate!!! a exclamat el nedumerit și nervos. Ori eu mi-am uitat meseria, ori..."

Ei, da! știam! Parcă aș fi știut de cînd lumea! Și ca pe o obsesie, de-atunci am retrăit zi de zi și ceas de ceas clipa în care m-am aplecat deasupra sarcofagului cu bijuterii, avînd mereu senzația acelui miros dezgustător de putreziciune și de mucegai. Restul consultărilor și al tratamentelor încercate de medici renumiți din țară și din străinătate n-au făcut decît să confirme un adevăr de necontestat: plămînii îmi fuseseră infectați cu o boală necunoscută medicinii. S-a stabilit că orice medicament încercat rămîne ineficace și că, avînd în vedere ritmul fantastic cu care boala își făcea datoria, nu-mi rămînea de trăit mai mult de douăzeci de zile. Notează că între timp se scurseseră exact douăzeci de zile de la data cînd pătrunsesem în încăperea secretă din piramidă. Iată deci că sentința dată de acel Hatshopsu și de necunoscuta lui regină este în curs de executare și că în nici un caz nu va fi depășit sorocul stabilit. De-ar fi să fiu superstițios, aș numi asta drept o „Lege a Morților". Și totuși...

A tăcut un timp. Apoi, cu aceeași privire rătăcită în gol, a murmurat încet, rar, ca și cum abia atunci ar fi văzut pentru întîia oară textul hieroglific și l-ar fi silabisit de pe centura de aur a unei invizibile „Mese a Tăcerii":

„Pro-fa-ne! vei mu-ri a-cum, sau pes-te pa-tru-zeci de zi-le! Iar....".

Îl priveam împietrit de groază şi de uimire. Dar el a rîs încet, îngăduitor şi resemnat, aşa cum făcuse de atîtea ori în ziua aceea.

— De fapt „trebuia" şi „s-ar fi putut" să mor atunci. Dar morţii care mă condamnaseră la moarte cu milenii înainte de a mă naşte au prevăzut că sutele ori miile de ani care se vor scurge, vor face ca sistemul lor de mecanisme să nu mai funcţioneze cu precizia de la-nceput. Această întîrziere şi groaza care m-a alungat de-acolo, m-au salvat de la o înmormîntare de viu. Ei însă n-au vrut să-i lase nepedepsiţi pe cei ce aveau să le încalce legile şi să le tulbure somnul etern. Ceea ce n-aveau să poată face mecanismele, trebuia să definitiveze microorganismele. Ce sistem a menţinut cultura vie atîta amar de timp? Iată încă o întrebare în faţa căreia oamenii de ştiinţă înalţă din umeri a neputinţă.

(SFÎRŞITUL ÎN NUMĂRUL VIITOR)

Începînd cu nr. 327 Colecţia noastră va publica romanul lui Ştefan Zaides „O LUME DE ZEI"

Este povestea unui tînăr care descoperă într-o lume de mizerie leacul eternei tinereţi. Este romanul unei dragoste puternice şi al conştiinţei umane cărora nu li se poate opune nici o stavilă. Romanul unui mister care se destramă în luptă cu ignoranţa, lumea gangsterilor şi a oficinelor de spionaj.

PARAPSIHOLOGIE ?

Hamlet, nefericitul erou al lui Shakespeare, spune prietenului său Horațio : **bagă de seamă că între pămînt și cer există mai multe lucruri decît cele la care visează filozofia ta.** Această afirmație, de o extraordinară adîncime, a fost luată ca deviză, în repetate rînduri, de către cei ce încercau să studieze întîmplări, fenomene, fapte neobișnuite, pentru care știința vremii nu oferea nici o cale de înțelegere și pentru care, de aceea, știința „oficială", constituită în teorii nu rareori dogmatice, nu arăta nici un fel de înțelegere. Fiecare etapă din dezvoltarea științei este caracterizată prin preocupări și prin idei dominante, care alcătuiesc fondul pe care se desfășoară cercetarea științifică de detaliu. Astfel, timp de două sute de ani, între secolele al XVII-lea și al XIX-lea, viziunea mecanicistă asupra universului era atît de răspîndită, încît tot ceea ce nu se putea așeza în cadrele sale era lăsat în marginea științei, privit fără interes sau chiar cu suspiciune. Apariția electromagnetismului a subminat încetul cu încetul această viziune, pregătind drumul către fizica cuantică și către fizica relativistă. Dar ani de zile noile teorii au fost privite ca erezii, pentru ca azi spiritul lor să impregneze toate științele naturii. Th. Huxley, unul dintre prietenii apropiați ai lui Darwin, urmărea undeva, cu umor, destinul multor idei din știință : încep prin a fi considerate erezii, sfîrșesc prin a fi superstiții... Th. Huxley, care a fost nu numai un biolog de seamă, ci și un filozof remarcabil, ne punea în gardă în felul acesta și împotriva suficienței de sine a multor oameni de știință, care cred că știința a început cu generația lor și că a ajuns la adevăruri categorice și definitive. Autoritatea greșit înțeleasă a făcut și ea mult rău progresului științific. Cînd Galilei a descoperit pete în soare, sateliți ai lui Jupiter, fazele lui Venus, adversarii săi, refuzînd să se uite prin lunetă ca să constate cu propriii ochi realitatea celor afirmate de către marele savant, revoluționar în atîtea domenii, se refereau la faptul că, în cărțile sale, Aristotel nu vorbește despre aceste fenomene ! Citeam de curînd în corespondența adresată lui Gh. Marinescu critica pe care un om de știință francez o făcea, în jurul anului 1930, unor lucrări de neurologie apărute de curînd : **am demonstrat** (spunea acel om de știință) **că asemenea fenomene nu pot să existe.** Atitudinea corectă ar fi fost, desigur, cercetarea obiectivă a materialului pe care-l aducea autorul criticat.

Dar să revenim la Hamlet. Acest principe gînditor are o halucinaţie în timpul căreia i se pare că stă de vorbă cu răposatul său tată; acesta îi destăinuie că a fost asasinat de actualul rege şi-i cere să-l răzbune. Hamlet nu respinge această ipoteză; el caută **s-o verifice,** chiar dacă originea ei este nebuloasă, într-o neplauzibilă comunicare cu „sufletul" unui mort. Ipoteza se dovedeşte a fi adevărată — ceea ce nu pledează însă pentru o **reală** comunicare cu spirite sau cu forţe *supranaturale*... Dacă cititorul înţelege această deosebire, va înţelege şi problematica parapsihologiei.

Parapsihologia se ocupă cu studiul **ştiinţific** al unor fenomene neobişnuite, tulburătoare, greu explicabile în stadiul actual al ştiinţei, cum sînt: telepatia, clarviziunea, telekinezia *, „magnetismul animal" etc. Dacă ne lăsăm impregnaţi complet de mentalitatea ştiinţei contemporane, dacă „credem" în ceea ce **spune** ea aşa cum crede un om religios, dacă privim la teoriile sale ca la ceva care nu va mai fi niciodată corectat sau depăşit, este greu să admitem că cineva poate să-şi comunice altuia gîndurile instantaneu, la zeci şi la sute de kilometri, fără să folosească obişnuitele mijloace tehnice de telecomunicaţie. Mai greu încă este ca să admitem că cineva poate povesti, cu o precizie uimitoare, un eveniment care nu s-a petrecut încă sau că poate spune o mulţime de lucruri despre un om absent, numai atingînd un obiect care i-a aparţinut. Ce să mai spunem de pretenţiile celor care susţin că prin mijloace care şi lor le sînt neclare pot face să se mişte obiecte aflate la oarecare distanţă sau să se spargă un pahar la care privesc? Prima întrebare pe care şi-o pune cineva cu **oarecare** cultură ştiinţifică este următoarea: cum se pot explica asemenea fenomene? Dacă n-am la îndemînă o explicaţie, daţi-mi voie să conchid că **ele** nu există ori că sînt rodul unor **scamatorii** sau al altor înşelăciuni. Dar un om cu o cultură ştiinţifică **temeinică** îşi pune o altă întrebare: cum se poate stabili riguros existenţa acestor fapte? O cultură ştiinţifică temeinică înseamnă **înţelegerea cîştigului esenţial pe care l-a adus gîndirii omeneşti ştiinţa**: cîştigul **metodologic**. A stabili cu certitudine existenţa unui fapt, a-l supune cercetării experimentale, iată drumul de progres al ştiinţei. Căci faptele sînt întotdeauna mai puternice decît teoriile care au, momentan, circulaţie în ştiinţă. Poate că pentru a „explica" asemenea fenomene neobişnuite şi bizare vom avea nevoie de concepţii noi despre energie, spaţiu şi timp? Să nu ne grăbim însă; principalul este să stabilim **existenţa** lor, în afară de orice mistificare. Şi, odată stabilite faptele, să nu ne *grăbim să vedem în ele* argumente pentru ipoteze şi viziuni idealiste sau religioase. Ceea ce reproşa F. Engels, acum aproape 100 de ani, cercetătorilor englezi, care începuseră să studieze sistematic aceste fenomene, era mai întîi **credulitatea** lor: printre ei se găseau savanţi de seamă care, neputîndu-şi imagina ca **ei să se înşele,** puteau fi uşor **înşelaţi**; de aci necesitatea unei îndoite circumspecţii în experimentare. Le reproşa, apoi, uşurinţa cu care, neputînd arti-

---

* Mişcarea obiectelor fără să fie atinse de operator.

cula observațiile lor la viziunea **mecanicistă**, dominantă, acceptau teze spiritualiste. Engels arăta că această situație se explică prin insuficienta lor cultură filozofică, prin necunoașterea materialismului **dialectic.**

Parapsihologia se ocupă de verificarea, prin metodologia științifică modernă, a unei părți din ceea ce se numea, altădată, **ocultism.** Domeniul este plin de zgură și de înșelătorie interesată, de elucubrații și de reziduuri a nenumărate secte religioase orientale, originile sale pierzîndu-se în magia popoarelor antice și primitive. Există, oare, și un sîmbure de adevăr care să ne slujească la o mai bună cunoaștere a fenomenului uman? Aceste întîmplări extraordinare sînt altceva decît halucinații, autosugestii, iluzii? Sub influența ideilor dominante din știința secolului al XIX-lea, psihologii de atunci au decretat că domeniul este suspect și preocupările de acest gen sînt neserioase. Au venit și psihiatrii ca să ne arate că majoritatea celor care erau implicați în aceste întîmplări erau nevrotici sau psihopați. Dar oameni de serioasă pregătire fiziologică și medicală, care au făcut să progreseze știința mai mult decît sute de sceptici înfumurați luați la un loc, nu s-au sfiit să se „compromită" în ochii colegilor anonimi și ai epigonilor, culegînd fapte, observînd, interpretînd. Așa a fost Ch. Richet, laureat al Premiului Nobel, care a publicat la începutul secolului al XX-lea primul tratat de **metapsihică** — nume pe care el l-a propus pentru ceea ce azi se numește **parapsihologie.** De atunci, parapsihologia a continuat să se consolideze; azi există catedre universitare de parapsihologie în cîteva puncte de pe glob. Gh. Marinescu, neurolog de renume mondial, a cercetat și el temeinic asemenea fenomene, în măsura în care acestea i s-au prezentat. El a luat atitudine **împotriva** folosirii lor spectaculoase și a atras atenția asupra primejdiei pe care o reprezintă pentru sănătatea mintală și nervoasă practicarea experiențelor metapsihice de către amatorii de senzații tari. A luat, de asemenea, atitudine împotriva interpretărilor curente, superstițioase, mistice, căutînd în schimb interpretări materialiste, bazate pe studiul activității nervoase superioare și pe studiul inconștientului — a acelui vast sector al vieții psihice care cade în afara luminilor conștiinței și din care pornesc pulsiunile (instinctele, tendințele etc.) și visele.

Problema de parapsihologie studiată cel mai bine este problema telepatiei. Merite deosebite în cercetarea acesteia le are profesorul Vasiliev din Leningrad. Este aici o „radiolegătură biologică", cum crede Kajinski? Ce fel de „unde" sînt cele pe care le emite și le recepționează creierul? Se știe azi că acest organ este sensibil, direct, la cîmpuri electromagnetice, dar că „undele gîndirii" se propagă după alte legi decît undele radio. Nu s-a putut pune în evidență nici scăderea eficacității influenței telepatice, invers proporțional cu pătratul distanței. Este probabil însă că fiecare organism are în jurul său un „cîmp" fizic prin care poate influența alte organisme. Este posibil ca aceste influențe să joace un rol foarte important la animale, un rol mai important decît cel pe care l-au păstrat

la om. Vasiliev se întreabă dacă telepatia nu reprezintă un vestigiu al unui mijloc arhaic de comunicare între animale.

Cînd acest „cîmp" pare să influenţeze şi sistemele vii din imediata apropiere, se vorbeşte despre „magnetism animal". Termenul este impropriu ; a fost introdus de către medicul austriac Mesmer în preajma Revoluţiei Franceze, deci acum două secole, cînd nu se ştia aproape nimic nici despre magnetism, nici despre fiziologia nervoasă. Vindecări inexplicabile în urma aplicării sau apropierii mîinilor s-au pus pe socoteala sugestiei şi a autosugestiei ; „mesmerismul" a fost redus la psihoterapie. Înseamnă aceasta că bolnavul se vindecă singur, mobilizîndu-şi resursele psihonervoase sau că „vindecătorul" îi transmite „ceva" care a fost comparat cu un fluid, pe vremea cînd şi căldura şi electricitatea erau imaginate ca fiind fluide? Ştiinţa n-a dat încă un răspuns satisfăcător la această întrebare, membrii unei comisii de savanţi au lăsat să se înţeleagă acum 200 de ani că Mesmer ar fi un şarlatan. Dar pe linia deschisă de Mesmer s-a descoperit foarte curînd somnambulismul ; s-a redescoperit hipnoza ; s-au făcut studiile de psihologie şi fiziologie care au dus la metapsihica lui Richet şi la ştiinţa inconştientului, întemeiată de Sigmund Freud şi Pierre Janet.

Fenomenele parapsihologice (numite şi fenomenele „psi") se împart, schematic, în fenomene „gamma" (de clarviziune sau „paragnozie" de telepatie etc.) şi în fenomene „kappa" (de telekinezie sau psihokinezie *). Ultimele sînt studiate mai puţin sistematic. Dar de la mişcarea batistelor în semiîntuneric, pe care o efectuau mediumurile doctorului Schrenck-Notzing acum 50 de ani, s-a trecut la modificarea căderii întîmplătoare a zarurilor, în experienţele lui J. B. Rhine şi recent la incredibila influenţare a dezintegrărilor radioactive, comunicate de Chauvin. Cît de importantă este stabilirea **realităţii** unor asemenea fenomene este uşor de înţeles. Unii autori au creat etichete noi pentru cercetările privind „influenţa gîndirii asupra materiei" : **psihotronică, psihonică...** Aşa-numita „percepţie extrasenzorială", competent verificată, ne arată că omul are mai multe simţuri decît cele „visate" de anatomişti şi de fiziologi. Iar Leontiev a demonstrat recent că, prin exerciţiu, se poate ajunge să „simţim" cu palma... lumina.

Neglijată un timp, parapsihologia stîrneşte azi un interes viu şi binevoitor. Fenomenele care altă dată erau privite cel mult ca fenomene **anormale**, azi tind să fie desemnate ca fenomene supranormale (cum le numeşte prof. W. Tenhaeff, de la Utrecht). Experienţele biologilor evidenţiază o formidabilă sensibilitate a fiinţelor vii la influenţe fizice şi chimice extrem de subtile. In era ciberneticii, **informaţiei** i se dă, fireşte, tot mai multă atenţie, şi schemele noastre de gîndire, axate pe noţiunea de **energie**, tind să fie remaniate. Imponderabilul îşi face loc în ştiinţă. Paraştiinţele, supuse verificărilor exacte, furnizează noi perspective.

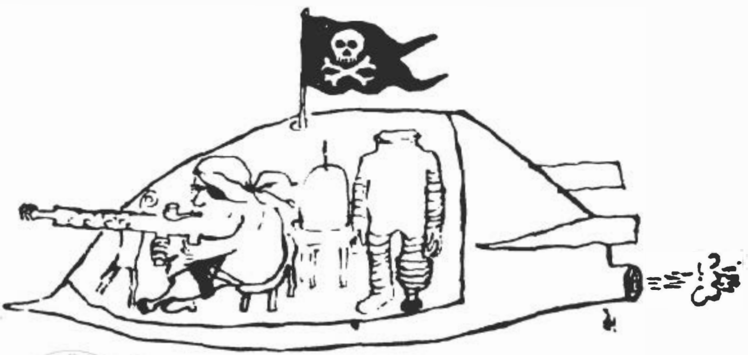
Cînd Edison a pus în funcţiune un fonograf — invenţie pe care o elaborase în secret —, spectato-

* Fenomene în care se produc mişcări ale obiectelor.

rii au început să caute ventrilocul... Este natural ca neobişnuitul să stîrnească, mai întîi, bănuieli. Mai ales că în orice apă tulbure există pescuitori interesați de cîştig sau de renume. O bună parte din aşa-zisele experimente de spiritism s-au dovedit a fi înşelări sau autoînşelări. Un bun hipnotizor îmi mărturisea că, în spectacole, preferă *prestidigitația și trucul* pentru realizarea unor efecte pe care, cu mai multă oboseală, le-ar putea obține prin hipnoză, *sugestie, telepatie*. Dar pe noi ne interesează acel grăunte de adevăr care, într-o zi, va fi explicat de fizică şi, sperăm, va fi reprodus de tehnică... Scriitorul îşi imaginează de pe acum aparatul care citeşte şi „impune" gînduri, dispozitivul care — în imediata sa apropiere — are efectele unui vindecător-minune, maşina care va face să se mişte la distanță obiecte oarecare, printr-un intermediar invizibil. Cîte decenii au trecut de cînd H. G. Wells „găsea" secretul plimbărilor de-a lungul coordonatei timp? Pe de altă parte însă ne pasionează cunoaşterea propriei ființe, cu toate posibilitățile ei de simțire şi de acțiune. Actualizarea acestor posibilităţi latente, de care ne apropiem în psihoterapie, în tehnicile yoga şi în parapsihologie ar putea avea o mare însemnătate pentru destinul omenirii.

Conf. univ. VICTOR SAHLEANU
dr. docent în ştiinţe medicale

U M O R

FĂRĂ CUVINTE

de CRAIȚA MINDRA-VASILE

UMOR de S. IVANOVICI

FĂRĂ CUVINTE

NAUTILIUS MODERN

(Criptografie: 10, 6, 8, 2, 5, 4)

de GHEORGHE BRAŞOVEANU

DEZLEGAREA JOCURILOR DIN NUMERELE PRECEDENTE

DIN MINUNILE ANULUI 2000-Desalinizarea apei marine; IN VACANŢĂ — In excursie pe Lună; ORA EXACTĂ — Pendul atomic; IN VIITORUL APROPIAT — A plecat în Lună; IN CURÎND, START! — Inainte de lansare; STRABAT COSMOSUL — Particule meteorice; O NOUA REALIZARE — Luna are încă un satelit; PUNCT AL ORBITEI — Perigeu; BIVERB COSMIC — Călătorii interplanetare; PE SUPRAFAŢA RACHETEI — Antene; PE O ALTĂ PLANETĂ — Marţieni; LA BORDUL RACHETEI — Frînă. Autorul jocurilor din numerele 322 şi 324 este ADAM STOICA din Bucureşti.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Pentru a vă asigura primirea în continuare a colecției, reînnoiți-vă din timp abonamentele pe trimestrul viitor. Abonamentele se primesc de către factorii poștali, oficiile poștale, difuzorii de presă din întreprinderi, școli și facultăți.

Colecția se găsește de vînzare la toate chioșcurile difuzării presei și la debitele O.C.L.

• IUNIE 1968

PREȚUL 1 LEU | 41007